

GEDRAGSCODE VOOR BEGELEIDERS BIJ HONKBAL EN SOFTBAL

GEDRAGSCODE VOOR BEGELEIDERS BIJ HONKBAL EN SOFTBAL

De gedragscode geeft regels en aanbevelingen waaraan begeleiders zich in hun dagelijkse werk dienen te houden. De gedragscode bestaat tevens uit richtlijnen voor de begeleider, waarmee seksuele intimidatie kan worden voorkomen. Ze geeft de grenzen aan van handelen. Ze fungeert als toetssteen voor het gedrag van begeleiders en sporters in concrete situaties. Ze nodigt uit tot nadenken en discussiëren over het eigen handelen en dat van anderen in de sportomgeving.

Alle begeleiders binnen de KNBSB wordt deze gedragscode ter hand gesteld. Ook bij inschrijving voor een opleiding van de KNBSB als trainer/coach ontvangt de deelnemer de gedragscode voor begeleiders.

INITIATIEF EN REFERENTIES

Deze gedragscode is een initiatief van de afdeling Deskundigheidsbevordering en is voorgelegd en goedgekeurd door het hoofdbestuur van de KNBSB.

Bij het opstellen van de gedragscode is gebruik gemaakt van de beroepscode van NL Coach vastgesteld in maart 2005 en van de gedragsregels tegen voorkoming van seksuele intimidatie vastgesteld op 20 mei 1997 door de Algemene Vergadering van NOC*NSF.

DEFINITIES

Onder 'begeleider' wordt in deze gedragscode verstaan:

- trainers
- coaches
- medische begeleiders
- overige sportbegeleiders

Onder 'sporter' wordt in deze gedragscode verstaan: zowel meisjes en jongens als vrouwen en mannen.

Onder 'professioneel' wordt in deze gedragscode verstaan: de kwaliteit van het handelen, overeenkomstig de geldende standaard en opleiding en niet of er al dan niet wordt betaald voor de werkzaamheden.

NALEVING

De begeleider zal er actief op toezien dat de regels worden nagestreefd door iedereen die bij de sporter is betrokken. Indien hij gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met de regels, zal hij de betreffende persoon daarop aanspreken.

De begeleider moet zich realiseren dat hij een voorbeeldfunctie heeft. Als hij grensoverschrijdend gedrag signaleert, moet hij maatregelen nemen.

Hij kan:

- de betreffende persoon op zijn gedrag aanspreken;
- het bestuur van de vereniging of KNBSB inlichten;
- een officiële klacht indienen bij het bestuur van de vereniging of de KNBSB;
- aangifte doen bij de politie (in overleg met het slachtoffer) indien een strafbaar feit is gepleegd.

In die gevallen waarin de gedragscode niet (direct) voorziet, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

Bij niet naleven van de gedragscode treedt het reglement Tucht- en Geschillenrechtspraak in werking. Men dient in dat geval contact op te nemen met de vertrouwenspersonen van de KNBSB (zie bijlage).

Februari 2008

1 DE SPORTER

1.1 LICHAAMELIJKE INTEGRITEIT

De begeleider heeft de plicht alles te doen om de lichamelijke integriteit van de sporter te waarborgen en alles na te laten wat die lichamelijke integriteit schade kan berokkenen.

Regels:

- De begeleider waarborgt dat de belasting en de intensiteit van de training altijd aan de leeftijd, de fysieke conditie en het prestatievermogen van de sporter zijn aangepast.
- Hij staat alleen deelname aan de training of een wedstrijd toe als dat geen onverantwoorde risico's voor de sporter met zich meebrengt.
- Hij laat de sporter geen ongeoorloofde middelen gebruiken of procedures volgen die niet zijn toegestaan. Hij vereist het gebruik ervan niet en raadt ze ook niet aan.
- Hij maakt de sporters gevoelig voor het dopingprobleem.
- Hij werkt met de verantwoordelijke instanties samen bij de opsporing en bestrijding van dopingmisbruik.

1.2 GEESTELIJKE INTEGRITEIT

De begeleider heeft de plicht alles te doen om de geestelijke integriteit van de sporter te waarborgen en alles na te laten wat die geestelijke integriteit schade kan berokkenen.

Regels:

- De begeleider laat beledigende of denigrerende uitingen en gebaren achterwege.
- Hij discrimineert niemand vanwege zijn/haar geslacht, ras, mentale toestand, huidskleur, handicap, seksuele oriëntatie, leeftijd, beroep, religie of politieke overtuiging.
- Hij pleegt overleg met de spelers over alle beslissingen die hen betreffen, streeft daarbij naar een zo groot mogelijke consensus.
- Hij vereist niets van de sporters wat in strijd is met hun fundamentele waarden en diepste overtuigingen.
- Hij neemt beslissingen die de sporters betreffen altijd zo, dat hij de redenen hiervoor kan aangeven. Hij is ook altijd bereid om die redenen aan te geven.
- Hij moedigt de sporters uitdrukkelijk aan de verantwoordelijkheid voor hun eigen beslissingen te nemen.

1.3 SOCIALE INTEGRITEIT

De begeleider heeft de plicht alles te doen om de sociale integriteit van de sporter te waarborgen en alles na te laten wat die sociale integriteit schade kan berokkenen.

Regels:

- De begeleider maakt geen persoonlijke en/of vertrouwelijke informatie over de sporters voor het brede publiek toegankelijk, tenzij hij hun uitdrukkelijke toestemming heeft.
- Hij bekritiseert sporters niet in het openbaar.
- Hij zorgt ervoor dat in beginsel iedereen dezelfde toegang tot zijn sport heeft. Wanneer bepaalde toelatingseisen bestaan (bijv. leeftijd - of prestatiecriteria) dienen deze eerlijk en zonder aanzien des persoon toegepast te worden.
- Hij respecteert de culturele bijzonderheden van de sporters, voor zover zij zelf of anderen daardoor geen onmiddellijke risico's lopen.

1.4 BEGELEIDING

De begeleider heeft de plicht zich zo goed mogelijk voor het welzijn, de ontwikkeling en het succes van de sporter in te zetten.

Regels:

- De begeleider zorgt voor een aangename, open en vertrouwensvolle sfeer tijdens de training en de wedstrijd, zodat de sporters zich goed voelen en hun individuele vaardigheden op een optimale manier kunnen ontplooiën.
- Hij plant zowel het training - en wedstrijdgebeuren als de daarbijbehorende communicatieprocessen zo, dat de sporters hun vaardigheden en talenten op een zo goed mogelijke manier kunnen ontwikkelen en langdurig kunnen behouden.
- Hij draagt naar vermogen bij aan het welzijn van de sporters, zowel binnen de sport als (indien gewenst) ook buiten de sport.
- Hij benadert ook zieke en geblesseerde sporters met interesse en welwillendheid.
- Hij richt zich in het werk niet uitsluitend op succes. Hij blijft zich ervan bewust dat hij steeds ook een begeleidende en pedagogische taak vervult.
- Hij is steeds een voorbeeld in optreden, taalgebruik en nauwgezetheid.
- Hij moedigt zijn sporters aan om aan dezelfde maatstaven te voldoen.
- Hij accepteert dat ook andere begeleiders en deskundigen voor de sporters van nut kunnen zijn. Indien mogelijk, accepteer dan dat sporters de diensten van andere experts gebruiken.
- Als hij kinderen en jongeren traint, dan pleegt hij regelmatig met hun ouders overleg over de (lichamelijke, geestelijke en sociale) uitwerkingen van het training - en wedstrijdprogramma.
- Hij stelt de ouders of verzorgers onmiddellijk in kennis als hij (om welke redenen dan ook) over het welzijn van hun kinderen en jongeren bezorgd is.

1.5 SEKSUELE INTEGRITEIT

De begeleider moet zorgen voor een omgeving en sfeer waarbinnen de sporter zich veilig voelt (te bewegen).

De begeleider onthoudt zich ervan de sporter te bejegenen op een wijze die de sporter in zijn waardigheid aantast, én verder in het privé-leven van de sporter door te dringen dan nodig is voor het gezamenlijke gestelde doel.

Het gaat erom dat de begeleider zich niet onnodig indringt in het privé-leven van de speler, bijvoorbeeld door er vragen over te stellen of afspraakjes te maken.

De begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksueel (macht)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de speler.

Hij mag zijn specifieke situatie niet gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte, die in strijd zijn met de verantwoordelijkheid voor de speler of die de grenzen van de relatie overschrijven, zoals:

- bevrediging van eigen seksuele en/of agressieve verlangens;
- een seksuele/erotisch geladen sfeer scheppen;
- met seksueel gedrag ingaan op verliefde gevoelens, seksuele verlangens of fantasieën van de sporter;
- vormen van aanranding;
- exhibitie gedrag.

In de (professionele) relatie met de speler kunnen bij zowel speler als begeleider gevoelens ontstaan die zich niet verhouden met de relatie tot het trainen of begeleiden. Bijvoorbeeld verliefdheid.

Seksuele handelingen en relaties tussen begeleider en speler worden ten strengste afgeraden. Het is raadzaam één van beide verhoudingen te verbreken, de seksuele of de sportbegeleider/relatie.

Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de begeleider en de jeugdige sporter tot 16 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik. De begeleider mag de sporter niet op zodanige wijze aanraken dat de sporter en/of begeleider deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren, zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.

Uitgangspunt is wat de speler als seksueel intimiderend ervaart.

Bijvoorbeeld:

- bij begroeten of afscheid nemen te lang de hand vasthouden;
- iemand naar je toe trekken om te kussen;
- je tegen de speler aandrukken;
- andere ongewenste aanrakingen.

Functionele aanrakingen zijn natuurlijk toegestaan.

De begeleider onthoudt zich van seksueel getinte verbale intimiteiten.

Je kunt hierbij denken aan:

- seksueel getinte opmerkingen en insinuaties, zoals grove taal en schuine moppen onder het mom van 'dat moet kunnen';
- het stellen van niet-functionele vragen over het seksleven van je speler.

De begeleider zal tijdens training(stages), wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en de ruimten waarin de sporter zich bevindt, zoals kleed - en hotelkamers.

Gereserveerd en met respect omgaan met de spelers betekent bijvoorbeeld dat:

- de begeleider slaapt niet met zijn speler op één kamer;
- hij ontvangt bij voorkeur zijn speler niet alleen bij hem thuis.

Bij gereserveerd en met respect omgaan met de ruimten waarin je speler zich bevindt, kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het niet zonder aankondiging de kleed - of hotelkamer betreden.

De begeleider heeft de plicht de sporter te beschermen tegen schade en (macht)misbruik als gevolg van seksuele intimidatie. Daar waar bekend of geregeld is wie de belangen van de (jeugdige) sporter behartigt, is de begeleider verplicht met deze personen of instanties samen te werken opdat zij hun werk goed kunnen uitoefenen.

De begeleider zal de sporter geen (im)materiële vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling tegenprestaties te vragen.

Ook de begeleider aanvaardt geen financiële beloning of geschenken van de sporter die in onevenredige verhouding tot de gebruikelijke dan wel afgesproken honorering staan.

Door vergoeding dreigt de objectiviteit van het handelen van de begeleider of van de speler in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodem ontstaan voor seksuele intimidatie en seksueel misbruik.

Zie voor vertrouwenspersoon en verdere informatie de bijlage.

2 RELATIES BINNEN DE SPORT

2.1 WERK - EN OPDRACHTGEVERS

De begeleider heeft de plicht om zijn/haar arbeidskracht zo goed mogelijk in te zetten, bij te houden en te verbeteren.

Regels:

- De begeleider houdt zich aan contracten en afspraken.
- Hij zorg ervoor dat hij geen contracten aangaat en geen afspraken maakt waarvan de inhoud tegen deze code ingaat.
- Hij gedraagt zich loyaal tegenover zijn werkgever.
- Hij zorgt in zijn omgang met zijn werk - en opdrachtgevers voor een open, eerlijke en communicatieve sfeer.
- Hij maakt gebruik van bijscholingsmogelijkheden om zijn vaardigheden en kennis op pijl te houden.
- Hij pretendeert geen kwalificatieniveau dat hij niet heeft.

2.2 MEDEWERKERS (assistent-trainers, artsen, fysiotherapeuten, materiaalbeheerder etc).

De begeleider heeft de plicht om aan alle medewerkers de informatie te verstrekken die voor een goed functioneren noodzakelijk is.

Regels:

- De begeleider zorgt er naar vermogen voor dat in het team van medewerkers een communicatieve en efficiënte sfeer heerst.
- Hij staat zijn medewerkers met raad en daad bij.

2.3 COLLEGA-BEGELEIDERS

De begeleider heeft de plicht om de werksfeer van de collega's niet aan te tasten en zijn bijdrage aan de belangen van de beroepsgroep te leveren.

Regels:

- De begeleider onderhoudt met andere begeleiders collegiale en door wederzijds respect bepaalde relaties.
- Hij werkt niet met sporters van een andere trainer samen, tenzij de andere trainer zijn toestemming heeft gegeven.
- Hij zet zich naar vermogen in voor de belangen van zijn beroepsgroep.
- Hij werkt op een open en transparante manier om andere begeleiders aan te moedigen hun bijdrage aan de ontwikkeling van het beroep te leveren.

2.4 ALLE SPORTBETROKKENEN

De begeleider heeft de plicht om alle sportbetrokkenen fair te behandelen en zich voor een fair gedrag en de belangen van de sport in te zetten.

Regels:

- De begeleider werkt volgens de geest en regels van de honk- en softbalsport.
- Hij treedt steeds als waardig vertegenwoordiger van de honk- en softbalsport op.
- Hij spoort zijn sporters aan tot een adequate omgang met de regels.
- Hij spoort zijn sporters aan tot een respectvol en fair omgaan met de tegenstander.
- Hij spoort zijn sporters aan tot een respectvol en fair omgaan met de scheidsrechters.
- Hij draag met zijn kennis en ervaring aan de verdere ontwikkeling van de honk- en softbalsport bij.
- Hij staat positief tegenover acties van de honk- en softbalsport om nieuwe leden te werven.

2.5 OVERIGE BETROKKENEN (SPONSORS, JOURNALISTEN, VERTEGENWOORDIGERS VAN HET PUBLIEKE DOMEIN)

Regels:

- De begeleider zorgt er voor dat hij geen contracten aangaat en geen afspraken maakt met overige betrokkenen waarvan de inhoud tegen deze code ingaat.
- Hij verstrekt ware en voldoende informatie aan derden zo lang daardoor geen rechten van anderen geschaad worden.
- Hij treedt betrokkenen met respect en eerbied tegemoet.
- Hij zorgt dat hij van sociale en politieke vraagstukken op de hoogte is en beseft in hoeverre zijn sport kan bijdragen aan gemeentelijke, regionale en landelijke projecten.

3 OMSTANDIGHEDEN EN PROFESSIONELE STANDAARD

3.1 ADEQUATE OMSTANDIGHEDEN

De begeleider heeft de plicht om binnen de grenzen van het voor hem mogelijke zijn werkplek zo efficiënt, maar ook zo aangenaam mogelijk in te richten.

Regels:

- De begeleider zorgt ervoor dat hij geen contracten aangaat en geen afspraken maakt die zijn arbeids- en werkmogelijkheden onnodig beperken.
- Hij tracht zoveel mogelijk zijn onafhankelijkheid te bewaren.

3.2 WERKLAST

De begeleider heeft de plicht er op te letten dat zijn werklast niet de persoonlijke capaciteitsgrens overstijgt.

Regels:

- De begeleider neemt slechts zoveel taken en verplichtingen op zich, dat hij ze kan vervullen zonder het risico van fysieke, psychische of sociale beschadigingen.
- Hij leeft zo dat zijn arbeidskracht en werklust in stand blijven.
- Hij neemt geen verantwoordelijkheden voor taken waar hij niet gekwalificeerd voor is.

3.3 DESKUNDIGHEID

De begeleider heeft de plicht om zijn deskundigheid op peil te houden.

Regels:

- De begeleider tracht een zo hoog mogelijk kwalificatieniveau te verwerven en te behouden.
- Hij maakt regelmatig een kritische en eerlijke zelfanalyse.
- Hij moedigt andere mensen aan om zijn handelen op een constructieve manier te bekritisieren en gaat met deze kritiek eerlijk om.

Bijlage

SEKSUELE INTIMIDATIE EN BEWIJS VAN GOEDGEDRAG (bron NOC*NSF)

Seksuele intimidatie komt overal voor: op het werk, in de disco, op school en helaas ook in de sport. Als je ermee te maken krijgt, is het belangrijk te weten waar je terecht kunt voor hulp, ondersteuning en advies. Of gewoon voor een luisterend oor. Voor iedereen in de sport heeft NOC*NSF in al die gevallen een aantal vertrouwenspersonen en adviseurs beschikbaar.

Wat is seksuele intimidatie?

Seksuele intimidatie is elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Seksuele intimidatie is een breed begrip en wordt verschillend beleefd. Er zijn voorbeelden waarbij de één er geen problemen mee heeft, maar de ander wel. Denk daarbij aan schuine grappen of opmerkingen over iemands lichaam, een klapje op de bil of een arm om de schouder. Dit moet ophouden als degene die het ondergaat duidelijk maakt het niet leuk te vinden.

Er zijn ook vormen van seksuele intimidatie die altijd ongewenst zijn. Er bestaat geen twijfel over of ze wel of niet mogen. Bijvoorbeeld mensen begluren in de kleedkamer of douche, aanranding en verkrachting. Dit moet niet alleen ophouden, maar er moet ook tegen de pleger worden opgetreden.

Plegers en slachtoffers

Seksuele intimidatie komt voor in alle takken van sport. Het kan vrouwen en mannen overkomen, kinderen en volwassenen. Wel zijn er groepen die meer risico lopen dan anderen, namelijk kinderen en vrouwen. Plegers van seksuele intimidatie kunnen sporters, trainers of andere begeleiders in de sport zijn. Ook hier gaat het zowel om mannen als om vrouwen. Meer mannen dan vrouwen.

Signaleren en praten

Iedereen die sport, moet dit kunnen doen in een veilige omgeving. Wanneer je te maken krijgt met seksuele intimidatie is dat een teken dat die omgeving niet veilig meer is. Het kan veel emoties en vragen oproepen, ook als je er niet zelf het slachtoffer van bent, maar het ziet gebeuren. Blijf er niet mee rondlopen! Signaleer het en praat erover met iemand in wie je vertrouwen hebt. Direct signaleren en het in de openbaarheid brengen van seksuele intimidatie kan herhaling of het verergeren van de situatie voorkomen.

Erover praten is vaak moeilijk. Het kan allerlei nadelige gevolgen hebben voor jou en voor anderen. Op die momenten kan het prettig zijn om met iemand van buitenaf te kunnen praten en advies te vragen. Daarom heeft NOC*NSF een aantal vertrouwenspersonen en adviseurs aangesteld.

Vertrouwenspersonen en adviseurs

NOC*NSF heeft vertrouwenspersonen en adviseurs, op wie iedereen die lid is van een sportvereniging in Nederland gratis een beroep kan doen. Er zijn vertrouwenspersonen voor slachtoffers van seksuele intimidatie, maar er zijn ook vertrouwenspersonen voor beschuldigen. Daarnaast zijn er adviseurs voor mensen die zelf geen slachtoffer zijn, maar te maken krijgen met een vermoeden, melding of klacht.

Vertrouwenspersonen voor slachtoffers

Voor slachtoffers van seksuele intimidatie zijn er speciale vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersonen (zowel mannen als vrouwen) zijn onafhankelijk, kennen de sportwereld en zijn opgeleid om dit vertrouwenswerk te doen.

Wat doet de vertrouwenspersoon?

Hij of zij luistert naar je verhaal en helpt je zoeken naar mogelijkheden om de situatie op te lossen. Informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld en er gebeurt niets wat je niet weet. De vertrouwenspersoon kan je helpen om een klacht in te dienen bij de vereniging, sportbond of politie. Maar gewoon even praten kan ook.

Vertrouwenspersonen voor beschuldigen

Er zijn vertrouwenspersonen voor beschuldigen. Zij zijn er voor mensen die daadwerkelijk van seksuele intimidatie worden beschuldigd. Maar bij hen kunnen ook mensen terecht die zich afvragen of ze misschien de grens van het toelaatbare overschrijden. Iedereen die behoefte heeft aan een vertrouwelijk gesprek over dit onderwerp, of ondersteuning wil bij de behandeling van een klacht die tegen hem/haar is ingediend, kan gratis een beroep op hen doen.

Wat doet de vertrouwenspersoon?

De vertrouwenspersonen zijn geen advocaten voor beschuldigen. Ook spelen zij niet de rol van politieagent, rechter of therapeut. Ze bieden wel een luisterend oor en zoeken samen met jou naar oplossingen. Alle informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld. De vertrouwenspersonen kunnen beschuldigen ook ondersteunen bij gesprekken naar aanleiding van een klacht.

Adviseurs

Als je zelf geen slachtoffer bent van seksuele intimidatie, maar wel te maken hebt met een vermoeden, melding of klacht, kun je terecht bij een speciale adviseur. Verenigingsbestuurders, trainers, leden, bonden en ook ouders van sporters kunnen gratis een beroep op hen doen. Adviseurs zijn onafhankelijk, kennen de sportwereld en zijn opgeleid om dit werk te doen.

Wat doet de adviseur?

Met de adviseur bespreek je de situatie waarmee je te maken hebt. Vervolgens adviseert hij of zij je over de stappen die je kunt nemen, afhankelijk van het doel dat je wilt bereiken. Alle informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld. Je krijgt advies, maar het blijft aan jou om te bepalen wat je doet. De adviseurs kunnen ook de vereniging of bond ondersteunen en adviseren bij het ontwikkelen van een vaste procedure, waarmee kan worden opgetreden tegen vormen van seksuele intimidatie.

Aparte taken van adviseurs en vertrouwenspersonen

De adviseurs begeleiden geen slachtoffers of beschuldigen. Dat doen de vertrouwenspersonen. Andersom doen de vertrouwenspersonen geen advieswerk. Dit zijn gescheiden taken. Verstrengeling van belangen en taken wordt op deze wijze voorkomen.

Het nummer van NOC*NSF is: 0900-2025590 (0,10/min).

Vertrouwenscontactpersoon binnen de KNBSB is mevrouw Annie Kerkhof (055-3551983).

Bewijs van goedgegedrag

Verenigingsbesturen adviseren wij een kandidaat (jeugd)coach een bewijs van goedgegedrag te laten overleggen. De praktijk leert dat men beter kan voorkomen dan te worden geconfronteerd met iemand die een minder plezierige reputatie heeft met de omgang van kinderen

Verklaring burgerschapscompetentie

Hierbij verklaart

Naam:

Voornamen:

Geboortedatum:

Geboorteplaats:

kennis genomen te hebben van de inhoud van de gedragscode voor begeleiders bij honkbal en softbal en deze bij het uitoefenen van zijn/haar functie bij de KNBSB te zullen naleven.

Datum:

Plaats:

Handtekening:

Verklaring burgerschapscompetentie

Hierbij verklaart

Naam:

Voornamen:

Geboortedatum:

Geboorteplaats:

kennis genomen te hebben van de inhoud van de gedragscode voor begeleiders bij honkbal en softbal en deze bij het uitoefenen van zijn/haar functie bij de KNBSB te zullen naleven.

Datum:

Plaats:

Handtekening: